

AÑO II

PALMA 26 DE JUNIO DE 1898

NÚM. 73

Oració

¡Oh, Deu! de qui procedexen els sants desitjos, els bons conseys y les obres justes: donau als vostros sirvents la pau que el mou no los pot dar; á fí de que obehint corament els vostros preceptes, y destruïda la feredat dels iníchs, ab la vostra protecció alcansin dies de tranquil·lad.—Per Cristo Señor nostro. Amen.

DEXAMHÓ TOT PER DEU

I

DIU l' Evangèli d' avuy, que els pescadors de la mar de Genezarèt, entre els quals hey havia es patró Simó, amb la seua barca, (qui llavò fou Sant Pere), después d' haver ohit la paraula de Cristo, y d' haver fét una gran pescada, amb sos companys d' ofici en Jaume y en Juan, tots estorats de veure que allá ahont ells no havian pogut agafar rès, aquell nou *Pescador* los havia carregat sa barca á fons, foren elegits per pescar homos y donarlos vida. *Y ells tregueren ses barcas en tèrra, heu dexaren tot, y seguiren á Cristo.*

II

Heu dexaren tot: barcas y bolitxos, arrèus y ormetjos, per seguirlo. Aquells dexeble, á ne qui encara no los havian promés el Reyne del Cèl, s' afluxaren des peix y renunciaren tot quant posehian en el mon. Noltros feym just tot lo contrari; pues encara que els miracles mos maravellan, y que ses onades de la justícia divina baten la nostra imaginació, y la veu de Deu mos solicita y amassa terriblement, mos negam á seguirlo. Y no es que sia un Deu ocult baix del vel de l' humildat, el qui mos parla; sinó un Deu triumfant en los cèls qui mos ecsorta á fér penitència.

Aquest Deu, devant la nostra vista, redueix á cènra totes los grandeses del sigle per mèdi dels desastres que diariament mos afligeixen y conturban; Ell bé mos recorda el Judici final; y amb tot y amb axò, sa nostra presunció indòcil, no vol decantarsé dels béns que fan uy, y sempre seguit mos fujen de dins les nostres mans. ¿Què li respondrèm en aquell dia terrible?...

Tal vegada dirá qualcú entre si mateix: ¿Y què es lo que dexaren aquells malanats pescadors que sols tenian misèria? A n' axò se contesta que, en sa manera de pro-

cedir es menester veure y considerar s' acció obediènt més que el valor de lo que posehian; pues qui no se reserva rès ja ha donat molt. Sant Pere y Sant Andreu heu sacrificaren tot, renunciand fins y tot el desitx de posehir.

Qui no té rès, y renuncia les passións humanes, per la meteixa rahó, ja dona molt.

Si no tenim altra cosa més que 'l nostro còr, donamlo al nostro divino Mèstre qui 'l mos demana. Axí heu explica y aconseya el gran Sant Gregòri.

Dexamhó tot per Deu, y Ell mos donará aliment, y vida etèrna.

UN VICARI.

PATRÓ DE LA SETMANA

Dia 29.—Sant Pere Apostol.

Sant Pere, princep dels apòstols y germá de Sant Andreu, vá nexer á Bethsaïda de Galilèa. Son primer nom fonch Simó; més al ser cridat per apòstol, el Salvador li doná el de Cefas, qu' en Syriach, vol dir, Pere. S' havia casat ab una dona nomenada Perpètua y tengué una filla que fonch Santa Petronila. Se bescatjava la vida fent de pescadó ab son germá; y aquest lo presentá un dia al Bon-Jesús y se feren coneguts. Poch temps després, caminant el Señor per la vorera de mar los vé que pescavan y los digué: «veniú darrera mi y vos feré no pescadors de peixos, sino d' homos»; y ells obehint á la veu del Señor, heu dexaren tot y lo seguiren ab gran goig com si sempre haguessen viscut ab la seua companyia. Quant escullí els dotse apòstols posá á Sant Pere per cap de tots ells, prometent edificá demunt la seua fè, l' Iglesia catòlica. Volgué que fós testimòni de la seua gloriosa Transfiguració, de la Resurrecció de la filla de Jairo y de la seua mortal agonia en el hort de Getsemani; favors que sols dispensá á son dexeble amat y á Sant Jaume. Assistí á la Cena y fonch el primer á qui el Bon-Jesús s' arribá per rentarli els pèus. Al seu costat estava en el hort de las Olivas quant els juhèus l' anaren á prende, y éll fonch el qui, desenvainant l' espasa, tallá s' orella á Malcos, criat del sumo Pontífice Caifás. Com li havia profetisat el Salvador, negá per tres vegades que lo conexia; més tart ohint cantar al gall, se recordá de las paraules del Se-

ñor; sortí defora de la casa y plorá amargament el seu pecat, y obtengué el perdó. Fonch testimoni també de la Resurrecció y Ascensió gloriosa de Cristo Jesús; y el metex dia en que baixá l' Esperit Sant en forma de llengos de foch demunt el Colègi apostòlich, sortí á predicá públicament la doctrina de son Mestre diví, y ab el primer sermó lográ convertirnê tres mil, y dos mil ab el segón. Al veurer les potestats relligioses els progressos que éll y els apostols feyan predicant el sant Èvangeli, trataren de ferló callá; mes Sant Pere digué «non possumus» ¡no porém dexar de predicá! y per axò lo posaren prés á Jerusalem y allá estigué carragat de cadenes, fins qu' un angel lo llibertá.

Después de recorreguts els contorns de Jerusalem predicá á Lydia y á Joppe, y després passá á Antioquia ahont fundá l' Iglesia de Cristo de la cual fonch el primer Bisbe. Recorregué després las provincias del Assia Menor y arribá á Roma l' any 42; allá establí sa Cátedra episcopal. Al cap de dos anys regressá á Jerusalem, ahont de nou fonch prés, y llibertat altre vegada per un angel. S' en torná á Roma, y al cap d' algun temps, expulsat d' allá juntament ab tots els jueus, passá á presidir el primer concili que se celebrá á Jerusalem. Y haguentse comensat una cruèl persecussió contra el cristians, dictada per l' emperador Nerón, fonch condemnat á mòrt de creu. Abans de arribar á ser martirisat, per respecte á son divino Mestre, demaná la gràcia de morir enclavat cap baix; y tengué lloch el seu martiri, lo meteix qu' el de l' apostol San Pau, dia 29 de Juny de l' any 66.

MOSSEN GASPAR.

Notícies històriques.—A Mallorca se té per un dels més antics Oratoris el de Sant Pere, dit d' Escorca, y es digne de conservarsê per lo caracterisat de sa elemental construcció y disposició.

Altre Oratori dedicat á Sant Pere fou el del grèmi de pescadors, en *el Puig*, dins Palma. En temps de la *República*, devés l' any 1873, en feren un cassino, y després ha servit per escola pública, propietat del Municipi.

Sa figura, vestida de Papa segut á un trono, se conserva dins una capella á Sta. Creu.

El Seminari Conciliar també venera al Apostol de ses claus del cèl. Fá alguns anys li inauguraren el nou oratori d' estil gòtich.

L' Hospitalet dels Capellans, darrera la Sèu, se fundá baix de l' advocació de Sant Pere y Sant Bernat.

El grèmi de regants de la Font de la Vila, també lo tenia per patró, amb son oratori, en es carré de sa Capelleria, conegut per Sant Pere des Sindicat.

Els Esporlarins y els Bujarrons lo tenen per Patró.

Dedicat al gran apostol Sant Pau, no recordam altra capella á Mallorca, més que la afegida al Palau del senyor Bisbe, just devora allá ahont hey havía sa presó dels capellans, y ara hey ha la Cúria eclesiástica. Son antig retaulo, que es de mèrit, se conserva en l' oratori del pis alt, en el meteix Palau.

◆ F. ◆

L' ACOLIT

(dedicada al Sr. D. Francesch Reyó, prre.)

¡Jo som ditxós! Les claus del Santuari
Están en poder meu.

¡Jo som ditxós! Les portes obr' diari
De la Casa de Deu.

Dematinet, cuant daura á l' auborada
La viva llum del sol,
Y las flors se despèrtan de la prada
Y canta el rossinyol:

Som el primer que fentli reverència
Salud á Deu Senyor.

¿Com no darli a'legría ma presència
Si m' espera ab amor?

«Callau, angels, callau;» Jesús exclama:
«Ja vé mon escolá,

Al punt vendrán els sers que mon Còr ama,
Ab ells sols vuy parlá.»

Jo les campanes toch que desxondeixen
A los dormits mortals;
Veniu, veniu á missa repeteixen
Ab veus sentimentals.

Tres voltas cada jorn sa llengua pura
Vessa dolsa poesía,
Y lo cèl y la terra.... tot s' atura
Per saludá á María.

La llántia atiy, si en tant, en tant s' apaga,
De vostro altar, Senyor;

¡Ay! qu' en mon pit molt més sovint s' acaba
El foch de vostro amor.

Enceneu, pues, mon còr, com cada dia
Jo enceng vostro llumet;
L' oli que hi pos la vostra gràcia, sía
Royada en mon coret.

¿Quin lloch més béll, mes sant, mes respectable
Que el Temple del Senyor?
Clasta es del cèl estatge sempre amable
Trono del seu amor.

Feis, ¡oh Deu meu! que 'l pit me consumesca
De vostra Casa el zèl,
Pera que 'l culto en ella resplandesca
Com en la d' Israèl.

Ditxós me sent cuant pos de flors corbellas
Y llums en vostro altar;
D' emblemas y hermosures les capellas
No més cerch adornar.

Més, ¡ay! tremol cuant toch cosas sagradas
Que han servit al Senyor;
Respetantlê, no gòs darles besadas
Amb mon impur amor.

Los grahons puig del tabernacle altíssim
De Deu omnipotent,
Per aydá al sacrifici sant, Santíssim
Del seu còs, incrüent.

N' estarían els Angels prou gojosos
Poguentme acompanyar,
Y fér niguls d' aromas olorosos,
Com jo, devant l' altar.

Jo, en fer les processons, la Creu alsada
En l' aire port devant;
¡Qui la tengués á dins son còr clavada
Per sê á Jesus semblant!

Cuant han exit los feèls del Santuari

¡Tranquila soledat!

Jo encara pug romandrehi solitari

Amb Jesus mon amat.

¡Que dolces son les llágrimes plorades

Vora un Amig tant bò!

Ell sòl enten les penes amagades

Que devoran el cò.

No 'm fan temor les sèries escultures

Dels Sants dins la foscor,

Ni les antigues fredes sepultures

De l' honrada avior.

¿Còm tenir pòr dins esta Santa Casa

Si hi teng lo més amat?

Lo bon Jesus que tot per mi s' abraza

Ab foch de Caritat.

L' imatge de la Verge que respira

Divina perfecció;

Y mon Pare seráfich que m' inspira

Virtut y devoeió...

Bò es estarmos aquí, diré ab Sant Pere,

Bò es estarhí, Senyor,

En esta soledat, pau verdadera

P' el cor que viu d' amor.

M' en vaig, que es tard. La lluna blanca y fina

Guayta p' el finestral;

Del Sagrari les portes il·lumina;

¡O claror celestial!

Convent de St. Francesch d' Inca-1897.

MIQUEL DURÁN.

UN CONGRÉS

Sa elasta de *Son Veritat*, tots els horabaixes, després d' haver llevat d' era, se converteix amb un congrés al aire libre. Baix d' es lladoné que ab ses seues verdes rames cubreix les tres quartes parts d' es pati, hi ha sa boca de sa cisterna y una pica de pedra viva ahont s' hi abeu-re es bestia. Aquest es es lloch de sa presidencia que dignament l' ocupa l' amo 'n Pere.

Els diputats, que ho son tots els missatjes, s' hortolá, es pastó, s' ogué y es porqué, ocupan els *escaños seguent* en terra, enrevoltats á sa presidencia, formant una mitja lluna. Un tros enfòra hi ha sa madona y sa criada que fan ses sopes dins ribelletes fondes, mentres un' olla de tèrra s' esclata de bollí demunt un fogó format per tres revengudes pedres, y alimentat per dos rebassóns d' olivera que fan una flamadeta petita, molta caliuera y un poquet de fum que par qui juguetetji ab so baf de s' olla. Allá hey está sa tribuna d' es públich.

Lluñedás se senten els picarols y esquelles de sa guarda; devant es portal forá es ca qui lladra; á la dreta ses gallinas que se colgan, y á l' esquerra es *ruch-ruch* des bestia que conta ses faves ab so barram.

—Idò, l' amo ¿que diuhen es *diaris* d' avuy?

¡Pere! (diu sa madona) ses sopes están per escaldá y antes de comensá sa *pulitica*, convé passá el rosari.

—Juan, digués per lo señal, y llavó...

—Peró, l' amo..., llavó tenim sòn y mos n' haurem d' aná á jeure sense saber com va l' Espanya... ¿ho sentiu?

—Ja 't sent. Sa madona te rahó: lo primé es lo primé.

Per lo senyal de la santa creu... (se passa la corona.)

* *

—Me grada que cada vespre resém un *Pare nostro* porque Deu mos doni sa pau.

—(Sa madona) At-lots, á sopá.

—(Tots) —Santa paraula. Deu ne don á tota creatura y á tot cristiá qui be ó mal mos fa.

(L' amo y es missatjes, ribella en ma, se tornan á seure en es lloch d' antes.)

—Idò, l' amo, mos heu de dí com *estám de doblés jets; ¿goñam ó perdem?*

—Bièl, per ara perdem; porque no pot guañá una nació que antes ha perdut sa vergoña. *Filispirmes fa flammada; ets xurrecos* han fet una degolladissa de frares y *melitars de tropa*; y es notro General tancat dins ses murades de Manila ho *enviará tot al rolló* antes que morirsè de *desaire*.

—Si que l' hey han fet gròs á n' es *desaire deixantlò á ses bañes d' es bou*. Es *Cosí 'n Rivera* va *pastá sense llevat* y..., lo que succeheix: es *pa no ha estat tou*.

—Aquest mereixía qu' ab una anguila de bou....

—Si m' hi trob li afüu en *mosso*.

—Pastó ¡no sabs que á ca vey...! Aquest *Cosí* no s' hi entén per *cus, cus*. A *moñ...*, te guaña á tú que *pretens de cames primes*.

—Jo, l' amo, alla ahont el posaría, sería fermat ab un vencís de cavayó y que fes de garba dins s' era... Jo vos jur qu' es carretó de na *blava* li bastaría per ferli *dymá conte* devant Deu de sa *pasteta* tant mal trempada que feu ab n' Aginaldo y demés masons.

—¿Qui t' ha *alterat*, Juan, de la masoneria?

—*Refosca!* El señó Tomèu mos ho contava, s' altra diassa, fil per randa, dalt es porxo. Deya que tota sa guerra la mos feya sa masoneria ab armes d' est *Estats-Units*. Afejí que els masons d' Espanya *fan olla comuna* ab tots els masons del mon, per á lográ son intent.

—¿Quin es, l' amo, s' intent de la masoneria?

—Sa curolla, Pep, d' aquesta *gentussa* es persegui als *cristians*.

—Idò deuen essè *moros*; perquè jo he sentit á di que...

—¡Mòros! Son una còlla de juhèus, com en *Moret*, (es cá vehinat) que duen el reverent dimòni per defensiu.

—¿En *Moret* ho deu essè mòro?

—*Massó* de lo mes granat es ell. Y de sa seua confraria també ho son *el germá Pau* (aquell que desde que es nat *Se-gasta*) en *Blanch*, es *Cosí 'n Rivera* y... ¿que vols que te diga? casi tota la *xirilè de tunantes* que viuen á costes dels qui *suam, resam y pagam*. ¡*Parisèus!*

—Si sa guerra la mos fan els de *ca-nostra*, es una guerra ben inícuca. ¡Es tení *mal sangro* consentí que per una *causa perduda* se derrami tanta sanch innocent! A Cuba tot sol haurán morts prop de docents mil soldats ¡no es fava! A *Filispirmes*, no deuen baixá de coranta mil y, per efejitó, tots es nostros barcos per uy. ¡*Barca y bolitx!*

—Y ara sí que deu havé estat *blau es festé!*

—Después de sa pau d' es *Cosí 'n Rivera*.

—Escoltau, l' amo, y aquest *tipo* tendrá caratje per du sa *gran creu* y cobrá es dos mil duros?

—Desenganet, Tòni, entre masons no hi ha més que *lliures, sous y dinérs*.

—Es una mala gent *axò* de masons.

—Y tan mala que mereix fernè una *cremadissa*, de tots ells, Bartomèu.

—¿Vos que ferieu per acabá sa guerra, l' amo?

—¡Foy! lo que feim cada día, demunt s' era.

—¿Estendre y batre?

—Si, batre. Replegaría bò y dolent: ho batria tot.

—Y llavò?

—Heu ventaría á sò de forca: es payús á nes fems, sa paya á n' es bestia. Palatjería bé es gra per á treurerlí tota sa pols, el passaría per ses *aredores* porque no hi quedás cap mach ó aresta; després el porgaría bé, el triaría y, si á ma ve, el rentaría.

Tot lo que no fos blat pur... á sa bassa. Tu veurías, com axí, se fería un bon pa.

—Si axò fessen, l'amo, ab sos espanyòls ¡quedaría poch *recapte pe sa pastera!*...! ¡No dich...!

—Ventant y porgant, arribarien á fer un *munyet regular* de persones honrades á n' á qui poriem *confiarlos es formatje*.

—¡L' amo! ¿A dins Mallorca també mos hi governan els masons?

—(Sa madòna) Ala, atlots, anau á *pitjá sa paya*.

—¡Jesús! tench es clotell romput de tant de beca.

—(L' amo) Ala idó: ja 'n tornarém parlá demá vespre, si Deu ho vol. Pastó, dona una uyada á n'es bestia; y posau tots es cap á bon lloch.

(Tots) Feys lo mateix. Bona nit l' amo ab la compaña.

—*Bona niiiit.....*

BRAULIO.

UN TROS DE FERRADURA

Anava una vegada Sant Pere al costat del Bon Jesus per un camí polsós, devés el Juriol, cap á una ciutat, ahont se feyen contes predicar.

Camina que camina, el Bon Jesus vá veure en terra, un tròs de ferradura, y girantse á Sant Pere, li digué que la cullís. Sant Pere va trobá que no hu pagava acotarsé, y amb un *tocau dexaula está*, vá passá envant. Emperò el Bon Jesus que ja sabia perquè le hí manava, sense dir paraula, torná arrera, la cullí y vá fer vía.

Al cap d' un parey d' hores d' ampará un sol que cahia á plom, per fí, arribaren á un poblet, y passant p' es *baratillo*, el Bon Jesus s' aturá á vendre el tròs de ferradura, del qual no mes n' hi daren un doblé. Llavó, passen per plassa y ab aquell doblé comprá cireres, que anaven molt barato; les se posa dins sa falda, y, dexant enrera el poble, emprén altra vegada el seu camí, sens aturarse gens.

Sant Pere que s' pensava descansá una estona, li anava couet, couet, com sempre, però de ben males retranques, porque sa rusca y sa set lo petxucaven, sense saber á quin' hora ni ahont arribarian.

Amb axó, el Bon Jesus, que li anava devant unes passes, tirá una cirera, com qui li ha cayguda sense temersen. Sant Pere, que la veu, la cull y ja la s' ha entimada.

Al cap de una estoneta, en tirá un' altra, y casi, casi no vá tocar en terra.

Al cap d' un altra estona, en deixa caure un' altra, y Sant Pere que badava uns ulls com uns salés, sols no li va trobá es pinyol.

Per acursá, basta dirvos, que, una á una, deixá caure, el Bon Jesus, totes ses cireres que duya dins sa falda; y, per cada una, Sant Pere s' acotava per menjarles-sé á fí de refrescá un poch sa gargamella.

Y veis aquí que mentres s' engolia sa darrera, el Bon Jesus se gira y, de aturat y capetjant, li va dí axò:

«¡Ah! Pere, Pere..... no has volgut acalarté un pich per cullir sa ferradura, y t' has acalat cent y un pich per menjarle ses cireres. El dia que me creurás anirás dret.»

Sant Pere baxá els ulls y mossegantse els llabis, seguía les petjades de son Mestre.

B. F.

CRONICÓ DEL MES DE JUNY

Día 15.—En l' Audiencia se comensá y se suspengué el judici oral contra un valenciá que havia incertat en el diari *La Unión Republicana* un article titulat *Lo de Lluch* copiantlo de un altre de Madrit, escarnint els dogmes de la nostra Santa Relligió.

Lo que podrian insertar es que els cobradores de contribucions apremian als Pares de Lluch porque paguin un semestre, del temps en que l' Hacienda pública cobrá ses rendes.....!

La moralitat, la justícia, y la *prensa* que s' usan, totes van p' el meteix camí.

Día 16.—Se despatxaren 1134 raccions, en la *Cuyna Econòmica*.

—Se fé la festa del *Corpus* en la Misericordia amb processó per demunt s' era de l' *Hospital*, assistinhi els assilats, y els Srs. Diputats provincials.

Día 17.—El Pares de la Compañía de Jesus, celebraren gran festa al Sagrat Cor, y feren processó pública amb estacions. Hey assistiren las associacions establidas á Montissión y molts de Militars portant el palio.

—*El Balear*, denunciava que, á pesar de tot, se seguex jugant tota la nit dins els cassinos y cafès de Palma. —Axò es mal vey.

Día 18.—Comensaren á captar objectes per la *Tómbola* que s' ha de fér en el *Círculo*; anañt comissions de señoretas, de casa en casa.

Día 19.—En el Convent del Socós se fé gran festa, benehint una bella imatge del Sagrat Cor de Jesús.

Día 20.—L' Ajuntament de Palma acordá gastar 125 pessetas amb *objectes* per regalar á la *Tómbola* que se ferá en *El Círculo*.

—Moriren dos al-lots, de 13 y d' 11 anys; negats dins mar devés Cala Mayor. —Eran vesins de Gènova (a. c. s.)

♦ F. ♦

ENVINAGRAT Y RONXETES

Cas miraculós.—El dia de Santa Rita, del més passat Caygué un llamp dins l' iglesia del convent del Carme á *Jerez de la Frontera*, que va espoltrí un gran salomó penjant baix de la cúpula, alsá una cincuentena de llosas de marmol del seu paviment que rebotiren fins dalt sa gornisa á 28 metros d' altaria, y á més va fondre uns grans canelobres de metal que estavan devant l' altar major. El Pare Anastassi Borrás (mallorquí) Superior de dit convent y Comissari de l' Orde, amb los altres Pares acudiren á auxiliar als feèls que havían caygut estorme-yats p' en terra; y ¡la gran sort! no hey hagué desgrácias; sols fou el gran susto.

Dit P. Borrás, después d' una ecsortació dirigida el públich que hey acudí, fe repicar y cantar un *Te-Deum* en acció de gracias, á la Verge del Carme y á Sant Jusep, pués el llamp havia pegat entre ses capelles.

Els desperfectes materials causats, suposan que costaran més de 3 mil duros. —Benehit sia Deu.

☺

Reclams.—Els ciutadans qui vulgan anar á prende bañys á *Sant Juan de Campos* sense passarhi la nit, poden partir de Palma amb so tren de les 7 y tres cuarts, prenguent billet d' anada y tornada; arriban allá á les 11 y mitja, se bañan, dinan, y..... á les 8 del vespre son altre pich á Palma. De manera que poden estarse en el *Balneari* devés 4 horas y mitja.

El Rvnd. Sr. Custos de *La Mercè* ha anunciat que enguañ se ferá la novena al benaventurat Sant Marsal, llegintse les composicions escritas novament y aposta per un dels literatos mistichs de més nomenada, entre els mallorquins y els forasters. Tot sia per gloria de Deu.

Dexam p' el pròxim número 74, repartir als nostros suscritors el full núm. 12 de l' apleg de *Glosa y Prosa*, FLORES Y FULLES que los regalam.

El camvi de repartidor y cobrador, per dins ciutat, pot ser haja produhit alguns descuits. Si avisan á la nostra Administració, procurarem subsanarlós.